

Wartość stylistyczna kategorii morfologicznych we wpisach publikowanych przez Muzeum Narodowe w Kielcach w nk.pl (dawniej: Nasza-klasa.pl)

Stylistic value of morphological categories in posts published on nk.pl (formerly: Nasza-klasa.pl) by the National Museum in Kielce

Agnieszka Masny

Kluczowe słowa

nk.pl, *nasza klasa*, formy morfologiczne, wartość stylistyczna, muzealne posty w *nk*

Keywords

nk.pl, morphological forms, stylistic value, museum posts in *nk*

Abstrakt

W zakres morfologicznych środków stylistycznych wchodziły fleksyjne środki stylistyczne, które obejmują formy przypadkowe, kategorie liczby, strony, rodzaju, czasu i trybu. Wartość stylistyczną mogą mieć zarówno formy fleksyjne, słotwórcze, jak i stosowanie różnych części mowy.

System morfologiczny języka instytucjonalnych postów, zamieszczonych w portalu *nk.pl*, jest stosunkowo stały, nie podlega znacznym odstępstwom normatywnym, a jego stylistyczne wykorzystanie koncentruje się wokół możliwości, jakie daje polska gramatyka. Fleksja nie wykazuje w zasadzie specyficznych odmienności. Nieliczne wyjątki stanowią dowód przemian zachowań językowych użytkowników. Leksyka *nk.pl* wykorzystuje zapożyczenia, głównie w zakresie słownictwa terminologicznego. Mimo pozorów oralności i potoczności komunikacji, teksty nie są spontaniczne.

Muzealne posty w portalu, z uwagi na ich kształt językowy, traktować można jako komplementarne z pozostałymi zasobami internetowymi, a w szczególności stroną internetową instytucji.

Abstract

The morphological stylistic devices include inflectional stylistic devices which contain grammatical cases forms, number categories, passive and active voices, gender tenses and conditionals. Stylistic value can have both forms in-

flectional, word formation, and the using of different parts of speech. The morphological system of official language posts at portal *nk.pl* is relatively constant, with no major normative exceptions, and its stylistic use is consistent with the Polish grammar. The inflection does not have specific differences. The few exceptions are the evidence of change in users' language behaviour. Lexis of *nk.pl* uses borrowings, mainly connected with terminology. Despite the appearances of orality and informality of communication, texts are not spontaneous.

Museum posts owing to their language forms, can be considered as complementary to other Internet resources, and in particular to the website of the institution.

Wartość stylistyczna kategorii morfologicznych we wpisach publikowanych przez Muzeum Narodowe w Kielcach w *nk.pl* (dawniej: *Nasza-klasa.pl*)

Nk.pl to polski serwis społecznościowy uruchomiony 11 listopada 2006 roku jako *Nasza-klasa.pl*. Jego pierwotnym celem było umożliwienie użytkownikom odnalezienia szkolnych kolegów i odnowienia z nimi kontaktów. Obecnie serwis jest wielopoziomową platformą komunikacyjną¹ i zajmuje 66. miejsce wśród najpopularniejszych polskich stron internetowych². Użytkownik *nk* może stworzyć własny profil, a także budować swoje grono znajomych. Mogą być nimi zarówno osoby fizyczne, jak i organizacje (prawdziwe i fikcyjne). Do dyspozycji użytkowników są m.in. system przesyłania wiadomości, komentarze, galeria zdjęć, fora czy mikroblog. Zamieszczane teksty mogą więc być zróżnicowane stylowo, w zależności od intencji nadawcy, zgodnie z założeniami *gramatyki stylistycznej języka*, którą Teresa Skubalanka definiuje jako „zbiór reguł obejmujący akomodację systemu gramatycznego do potrzeb wszelkich procesów stylotwórczych, zachodzących w tekstach języka”³.

Wersja mobilna portalu jest zintegrowana z funkcjami telefonu komórkowego⁴. Wraz z początkiem 2014 roku, właściciel portalu społecznościowego *nk.pl* zmienił strategię rozwoju firmy, stawiając na zyski z gier i aplikacji⁵, i obecnie serwis odchodzi od idei portalu społecznościowego, stając się platformą o charakterze rozrywkowym.

Instytucjonalny profil w portalu *nk* mają dwa muzea narodowe: kieleckie i krakowskie⁶. Profil Muzeum Narodowego w Krakowie nie zawiera wpisów. Jedyne opublikowane teksty, zamieszczone w sekcji zatytułowanej *O sobie*,

¹ <http://manager.money.pl/ludzie/portrety/artukul/maciej;popowicz;tworca;portalunaszaklasa;pl,13,0,266253.html> (dostęp: 14 września 2014).

² <http://www.alexa.com/topsites/countries;2/PL> (dostęp: 14 września 2014).

³ T. Skubalanka, *Fleksja a język pisany*, [w] *Wokół języka. Rozprawy i studia poświęcone pamięci profesora Szymczaka*, red. M. Basaj et al., Warszawa 1988, s. 363–371; *Stylistyka akomodacyjna systemu gramatycznego*, red. T. Skubalanka, Wrocław 1988, za: J. Kida, *Styl, stylistyka i język artystyczny w edukacji polonistycznej*, Rzeszów 1998, s. 67.

⁴ <https://play.google.com/store/apps/details?id=pl.nk.m.android> (dostęp: 14 września 2014).

⁵ A. Sibistowicz, <http://socialpress.pl/2013/10/co-dalej-z-nk/>, 29.10.2013 (dostęp: 14 września 2014).

⁶ Wszystkie cytaty zamieszczone są w oryginalnej pisowni. Pochodzą z oficjalnych profili MNK i MNKi (dostęp: 27 maja 2014).

ma charakter informacyjny i złożony jest z trzech segmentów. Autor wykorzystuje zarówno stronę czynną, jak i bierną. Konstrukcje ze stroną bierną uwypuklają przedmiot opisu, czyli muzeum, z czynną zaś wykonawcę czynności, w tym przypadku także spersonalizowane muzeum:

- (1) Budynek, zaprojektowany przez Czesława Boratyńskiego, Edwarda Kreislera i Bolesława Schmidta, wznoszony był z przerwami w latach 1934–1989. [...] W salach wystaw zmiennych w Gmachu Głównym – zgodnie z misją Muzeum – organizowane są ekspozycje czasowe [...]. Muzeum prezentuje nie tylko swoje kolekcje.

Dominuje tryb oznajmujący (orzekający) podkreślający informacyjny charakter wpisu. Wykorzystywane są także nieosobowe formy czasownika. Czasy terażniejszy i przeszły mają funkcję pozaczasową i wyrażają stan ogólny, trwały, niezależnie od momentu przedstawienia⁷.

- (2) W roku 1998, dzięki zamontowaniu specjalnych wind i podnośników, umożliwiono zwiedzanie także osobom niepełnosprawnym. [...] Liczne dzieła kolorystów należących do Ecole de Paris – będące własnością Amerykanina polskiego pochodzenia – pokazano na wystawie „Kolory tożsamości. Sztuka polska z amerykańskiej kolekcji Toma Podla”; z Włoch przyjechały prace pokazane w ramach ekspozycji „Alina i Vanni Scheiwiller – kolekcja współczesnej grafiki krakowskiej”⁸.

W informacji zatytułowanej *O sobie*, opublikowanej przez Muzeum Narodowe w Kielcach, dominuje czas terażniejszy:

- (3) Od blisko czterystu lat na Wzgórzu Zamkowym, w samym centrum miasta stoi prawdziwy klejnot architektury PAŁAC BISKUPÓW KRAKOWSKICH, siedziba Muzeum Narodowego w Kielcach. Jest to jedna z najlepiej zachowanych rezydencji z epoki Wazów, która szczęśliwie nigdy nie została przebudowana. [...] Od maja zapraszamy także na blog [http://www.blog.mnki.pl/\[...\]](http://www.blog.mnki.pl/[...])⁹.

Muzeum Narodowe w Kielcach opublikowało czterosegmentowy tekst informacyjny oraz 207 wpisów. Tekst ma walor ekspresywny, o czym świadczy m.in. zastosowanie pytania i zaproszenia wyrażonego w 1. os. l.mn. (cytat wyżej), a także impresywny – potwierdzony pytaniem oraz zestawieniem *znamienitych gości* i zaproszeniem wyrażonym *implicite* oraz 2. os. l.mn.

⁷ H. Kurkowska, S. Skorupka, *Stylistyka polska. Zarys*, wydanie V z uzupełnieniami, Warszawa 2001, s. 40.

⁸ http://nk.pl/#profile/29585602?referer=qs_p (dostęp: 14 września 2014).

⁹ http://nk.pl/#profile/44235903?referer=sch_msp (dostęp: 14 września 2014).

- (4) Warto wiedzieć, że ściany tego pałacu pamiętają wizyty wielu znamienitych gości jak np. króla Jana Kazimierza, króla szwedzkiego Karola XII, Józefa Piłsudskiego, czy Papieża Jana Pawła II. Dołączycie do tego grona?

Czasowniki niedokonane potęgują wrażenie uniwersalności informacji wyrażonych w tekście. O tym, iż profil ma funkcje ekspresywną i impresywną świadczą także zamieszczone wpisy.

W zakres morfologicznych środków stylistycznych wchodzi fleksyjne środki stylistyczne, które obejmują formy przypadkowe, kategorie liczby, strony, rodzaju, czasu i trybu¹⁰. Wartość stylistyczną mogą mieć zarówno formy fleksyjne, słowotwórcze, jak i stosowanie różnych części mowy. System morfologiczny języka wykazuje stosunkowo największą jednolitość w zakresie fleksji, choć nie wszystkie formy fleksyjne mają jednakowy walor stylistyczny.

Kategoria rodzaju, stosowana świadomie, może być elementem stylizacji, o dużym ładunku uczuciowym w formach hipokorystycznych. Może nadawać zabarwienie ekspresywne. Zmiana liczby, powszechna szczególnie w polszczyźnie mówionej, może być środkiem stylistycznym (przekształceniem stylistycznym) w postaci synekdochy (ogarnienia)¹¹.

Zmiany form przypadkowych także wpływają na wartość stylistyczną tekstu, choć zasada ta ma zastosowanie w tradycyjnych publikacjach. Tekst internetowy, a w szczególności publikowany na portalu społecznościowym, nasycony zmienionymi formami przypadku może być neutralny, powodowany hiperpołączeniem z innymi zasobami portalu (powszechne na Facebooku i Twitterze)¹².

Kategoria trybu charakteryzuje rodzaj wypowiedzi. Może mieć charakter ekspresywny. To kategoria służąca wyrażaniu modalności, czyli ustosunkowaniu się nadawcy do treści jego wypowiedzi. Tryb oznajmujący (orzekający) wskazuje na czynność rzeczywistą (choć może być wtórnie używany w funkcji trybu rozkazującego), tryb rozkazujący wyraża rozkaz lub żądanie, przypuszczający (warunkujący, warunkowy potencjalny i warunkowy rzeczywisty) wyraża czynność możliwą lub nierzeczywistą i jest najczęściej stosowany w formach grzecznościowych; w uprzejmych prośbach, a także

¹⁰ J. Kida, op. cit., s. 67.

¹¹ H. Kurkowska, S. Skorupka, op. cit., s. 32-33.

¹² Warto w tym miejscu, wspomnieć o kategorii deprecjatywności rzeczowników w mianowniku i wołacz liczby mnogiej w rodzaju męskoosobowym. W tym zakresie to kategoria fleksyjna o funkcji prymarnie semantycznej, wartościującej (nacechowanej). Wybór między formą niedeprecjatywną a deprecjatywną zależy tylko od nadawcy, nie zdarza się bowiem, by była implikowana przez inne składniki zdania. M. Bańko, *Wykłady z fleksji polskiej*, Warszawa 2002, s. 147.

złagodzonych poleceniach lub propozycjach¹³. Odchylenia od tych funkcji mają zwykle charakter ekspresywny¹⁴.

Kolejną kategorią fleksyjną (prymarnie semantyczną) jest czas. Za pomocą kategorii czasu uwydatniony jest stosunek czynności wyrażonej czasownikiem do chwili mówienia o niej¹⁵. Zatem jej semantyczną funkcją jest temporalizacja zdarzenia wskazanego przez czasownik. Zdarzenie może być odniesione do określonego momentu w rzeczywistości pozajęzykowej, wtedy mówimy o temporalizacji bezwzględnej, lub do innego zdarzenia, czyli temporalizacji względnej¹⁶. Nie każde zdarzenie jest jednak charakteryzowane temporalnie przez odniesienie do określonego momentu. Niektóre zdarzenia nie są związane z żadnym czasem, dlatego rozróżniamy czas aktualny – gdy zdarzenie odbywa się w określonym odcinku czasu – i czas nieaktualny – gdy nie możemy wyodrębnić określonego momentu¹⁷. Operowanie czasem gramatycznym ma wartość stylistyczną, determinowaną funkcją danego czasu. Same czasowniki mogą wyrażać przebieg czynności lub jego fazę. Stylistyczne użycie czasownika polega na dostosowaniu go do treści wypowiedzi: statycznej (tworzonej dzięki postaci niedokonanej czasownika) lub dynamicznej (wykorzystującej aspekt dokonany).

Użycie strony czynnej lub biernej determinuje zaś odbiór treści. Strona czynna uwypukla wykonawcę, bierna – przedmiot czynności. Konstrukcje zdaniowe w stronie czynnej uwydatniają dynamikę akcji, w stronie biernej obiektywizują opis, który staje się raczej statyczny¹⁸. Tradycyjne rozróżnienie strony czynnej, biernej i zwrotnej nie obowiązuje w nowszych gramatykach. Morfologia rozróżnia tylko stronę czynną i bierną, ale ich opozycji nie traktuje jako fleksyjnej, lecz jako syntaktyczną. Jest tak dlatego, że różnice między tzw. stroną czynną i bierną wyrażają się nie za pomocą środków morfologicznych, lecz leksykalno-składniowych¹⁹.

Formy słowotwórcze, szczególnie zdrobnienia i zgrubienia, także mają wartość stylistyczną. Proces derywacji deminutywnej i augmentatywnej daje bowiem możliwość stopniowania odcieni znaczeniowych i emocjonalnych²⁰. Warto wspomnieć, że we współczesnej polszczyźnie widoczna jest tendencja do używania zdrobnień, przy czym nie muszą one świadczyć o emocjonal-

¹³ J. Kida, op. cit., s. 69, M. Bańko, op. cit., s. 88, 159–162.

¹⁴ H. Kurkowska, S. Skorupka, op. cit., s. 39.

¹⁵ Ibidem, s. 40.

¹⁶ M. Bańko, op. cit., s. 163.

¹⁷ Ibidem, s. 164.

¹⁸ J. Kida, op. cit., s. 69, cf. M. Bańko, op. cit., s. 88.

¹⁹ Ibidem, s. 99, 100.

²⁰ K. Heltberg, *O deminutywach i augmentatiwach. Prace Filologiczne XVIII cz. 2*, Warszawa 1964, s. 93–102, cit. per: J. Kida, op. cit., s. 43.

nym stosunku mówiącego do desygnatu²¹. Nacechowanie może dotyczyć zarówno formantu (zwykle przyrostka) przy neutralnej podstawie słotwórczej (np. *-us, -as, -uch, -idło, -isko, -uś, -cia, -eńka, -iszek*), jak i ekspresywnej podstawy słotwórczej i neutralnego formantu. Możliwe jest także użycie zarówno ekspresywnej podstawy, jak i formantu²².

Potencjał stopniowania odcieni mają także części mowy, głównie z uwagi na swoiste cechy semantyczno-syntaktyczne. Rzeczowniki mocnej wypuklają cechy przedmiotów lub osób, przymiotniki wypuklają cechy w rzeczownikach, do których się odnoszą, czasowniki zaś odnoszą się do stanu. Zaimki mają wartość ekspresywną, szczególnie zaimki osobowe, ale także zaimki wskazujące²³. Jan Kida podkreśla, iż duża częstotliwość zaimków deiktycznych (a także wykrzykników, partykuł i tzw. elementów nieokreślonych, np. *taki sobie, jakiś tam*) charakteryzuje język mówiony²⁴, co mieści się w założeniach komunikacyjnych i charakterze portalu *nk.pl*.

Wpisy zamieszczone w serwisie oszczędnie wyzyskują przywołane wyżej formy w ich stylistycznym odcieniu oraz deformacje form fleksyjnych, w celu wydobycia innych znaczeń, niż wskazywane dosłownie. Wartość stylistyczną ma natomiast konsekwencja w stosowaniu określonych form.

Kategoria rodzaju stosowana jest zgodnie z normą gramatyczną. Podobnie kategoria liczby. Taka konstrukcja zapewnia neutralny charakter treści, bez zabarwienia pobłażliwego, humorystycznego lub ironicznego. Deklinacja także nie przejawia odchyień od normy językowej w jej odmianie wzorcowej oraz użytkowej (profesjonalnej i potocznej).

W zamieszczanych postach konsekwentnie stosowany jest czas teraźniejszy. Ma charakter dominujący, choć pojawiają się także posty, w których wykorzystywany jest czas przyszły. Wpisy takie mają jednak charakter incydentalny. Dzięki temu, profil sprawia wrażenie aktualnego, a zamieszczane treści wydają się mieć charakter uniwersalny.

Czynnikiem dynamizującym jest także celowe i konsekwentne używanie 1. i 2. os. l.mn. Bezpośredni zwrot do odbiorców nie tylko buduje relację, ale także indywidualizuje komunikat i uatrakcyjnia treść, sprawiając, iż odbiorca ma wrażenie przynależności do określonej grupy społecznej. Podział na „my” i „wy” nie ma charakteru antagonistycznego, lecz spajający, na przykład:

- (4) Pamiętacie mapping 3d na murach Muzeum? Zobaczcie co może wyjść z połączenia jednego człowieka i nowoczesnych technologii! (url) (31.10.2012, 10:03).

²¹ Ibidem, s. 57.

²² A. Markowski, *Wykłady z leksykologii*, Warszawa 2002, s. 143.

²³ H. Kurkowska, S. Skorupka, op. cit., s. 60-65.

²⁴ J. Kida, op. cit., s. 26.

(5) (url)

Wszystkim zakręconym na punkcie filmu przypominamy, iż w dniach 6 – 12.11 w Kielcach będzie miał miejsce festiwal Watch Docs Kielce 2012 (30.10.2012, 13:42).

(6) Jeśli nie macie planów na październik, proponujemy weekend nad morzem. W Muzeum Narodowym w Gdańsku już 28.10 wyjątkowa niedziela z Gruzją w tle. Więcej informacji [...] (12.10.2012, 16:09).

(7) Mamy dla Was niespodziankę. Każdy kto odwiedzi Pałac w niedzielę 14 października otrzyma „wejściówkę” na spektakl pantomimiczny „Osąd” w wykonaniu artystów Wrocławskiego Teatru im. H. Tomaszewskiego. Przedstawienie już 18 października. Zapraszamy! [...] (10.10.2012, 10:25)

Zastosowanie 3. osoby liczby pojedynczej i mnogiej nie jest częste, przez co wpływa na dynamikę przekazu. Równocześnie uwiarygadnia zamieszczone teksty. Wyzyskiwana jest bowiem w kontekście prezentowania opinii bądź sądu o charakterze ogólnym, na przykład:

(8) O tym, dlaczego warto wziąć zakręt na kulturę opowiada Wojciech Siudmak, artysta który niedawno miał u nas swoją wystawę. Polecamy! (url) (5.10.2012, 16.15)

(9) (Url) Najmłodszy uwielbiają jesienne zajęcia plastyczne, gdy tworzywem są liście, kasztany czy żołądździe ... Dojrzały artyści też niekiedy korzystają z podobnych technik przy tworzeniu swoich dzieł. Zdjęcie pochodzi ze strony (url) [...] (2.10.2012, 9:58).

Tak przedstawione treści nie prowokują do weryfikacji ich prawdziwości, zasadności etc. Nie tworzą kontrowersji ani nie stwarzają sytuacji komunikacyjnej, w której odbiorca chce zareagować. Pretekstem do tego mogą być natomiast treści przedstawione w postaci fotografii lub materiałów wideo. Podobnie pytania, które stawia nadawca. Mają one charakter pytań retorycznych²⁵ (w przykładach nr 10, 11, 13, 14 – pełnią w istocie funkcję zdań oznajmujących, np. *Pamiętacie o konkursie? – Pamiętajcie o konkursie*), a także otwartych (przykład nr 12) i zamkniętych (przykład nr 15), na przykład:

²⁵ W myśl definicji zawartej w *Słowniku terminów literackich* Stanisława Sierotwińskiego, *pytanie retoryczne* (interrogatio) to „zwrot retoryczny, który ma postać zdania pytajnego nie wymagającego odpowiedzi i pełniącego w istocie funkcję oznajmującego, służący ożywieniu stylu” (S. Sierotwiński, *Słownik terminów literackich*, wydanie IV, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1986, s. 202). Stanisław Żak definiuje *pytanie retoryczne* następująco: „struktura pytania, w którym zawarta jest odpowiedź i dlatego nie musi ona zaistnieć w tekście. Pytaniem angażuje mówca (autor komunikatu) uwagę słuchacza bardziej niż gdyby wypowiadał zdania twierdzące. Pytanie retoryczne – to jedna ze znanych figur retorycznych [...]” (S. Żak, *Słownik. Kierunki, szkoły, terminy literackie*, Kielce 1998, s. 247). W niniejszym artykule kwestia pytań retorycznych została przedstawiona w oparciu o przytoczone definicje.

- (10) [...] Zakręciliście już kulturalnie? Polecamy konkurs (url) (7.08.2012, 10:10)
- (11) Pamiętajcie o konkursie? Do wygrania wycieczka do Włoch! Wystarczy dobrze odpowiadać i mieć trochę szczęścia. Pytanie na dziś: Jaką funkcję pełniły kabarety? [...] (25.07.2012, 11:15)
- (12) Czy sztuka powinna być dobrem prywatnym? Czy może lepiej, żeby dzieła sztuki były dostępne dla wszystkich w muzeach? (24.07.2012, 12:39)
- (13) Artyści miewają fascynujące biografie. Wymienimy się anegdotami? (4.10.2012, 15:42)
- (14) Słyszeliście, że odnaleziono nowe zdjęcia Marilyn Monroe? A u nas niebawem konkurs fotograficzny... Śledźcie nasz profil! (url) (27.07.2012, 19:08)
- (15) Sztuka kulinarna ma wiele odsłon. Można dążyć do mistrzostwa smaku, ale też do wysublimowanych wrażeń wizualnych. Podoba Wam się carving? (12.10.2012, 10:12).

Tego typu pytania mają wysoką frekwencję. Ich zastosowanie ma na celu zaktywizowanie społeczności do kontaktu z nadawcą, zgodnie z intencją mediów społecznościowych. Pytania dotyczą różnorodnych kwestii, zarówno muzealnych, jak i obyczajowych, rodzajowych i in. Dzięki temu zwiększa się prawdopodobieństwo zainteresowania większej grupy odbiorców. Relację buduje także oszczędne stosowanie trybu rozkazującego (przy równoczesnej dominacji trybu oznajmującego). Jego nakazujący charakter pozwala na uwytknienie czynności, do których zachęcany jest odbiorca (w liczbie mnogiej), a umiarkowana częstotliwość powoduje, iż czytelnik każdorazowo zwraca uwagę na tę kategorię trybu. Unaoczniają to m.in. poniższe przykłady:

- (16) Czas stop! Za odpowiedzi dziękujemy. Zgodnie z tradycją podajemy rozwiązanie zagadki. Stropy belkowe w Pałacu wykonano z modrzewia. Kto odgadł klika „Fajne”! (26.07.2012, 15:20).
- (17) Przesadna ingerencja czy uporządkowane piękno? Oceńcie barokowy ogród! (10.10.2012, 16.05)
- (18) Pamiętajcie, że pytanie konkursowe umieszczane jest także na Google+ i Naszej Klasie. Czasem dużo wcześniej niż na Facebooku. A liczy się czas udzielania odpowiedzi. Śledźcie więc wszystkie nasze profile! (25.07.2012, 10:08).

Podobną funkcję pełnią wykrzyknienia. Stosowane są przy formułach ekspresywnych typu: *zapraszamy, polecamy, będzie się działo* etc., np.:

- (19) Polecamy obejrzenie relacji z otwarcia wernisażu „Czas”. Film został udostępniony, dzięki uprzejmości@itv Sejmik Kielce. Zapraszamy do Muzeum! (24.10.2012, 10:13)
- (20) Zakręceni na punkcie kultury! Zapraszamy 27 października na projekcję filmową z akompaniamentem na żywo. Czeka Was kulturalna uczta z filmem Andrzeja Czeczota pt. Eden! (11.10.2012, 13:23)

- (21) 18 października zapraszamy na spektakl Wrocławskiego Teatru Pantomimy, a tydzień później dwugodzinny gwiazdny pokaz. Będzie się działo! (5.10.2012, 10:05).

W analizowanych tekstach stylistyczną wartość mają także zaimki. Najpowszechniejsze są zaimki przysłówne wskazujące. Dynamizują tekst, wpływają na skrócenie wypowiedzenia, np.

- (22) Mamy dla Was niespodziankę. Każdy kto odwiedzi Pałac w niedzielę 14 października otrzyma „wejściówkę” na spektakl pantomimiczny „Osąd” w wykonaniu artystów Wrocławskiego Teatru im. H. Tomaszewskiego. Przedstawienie już 18 października. Zapraszamy! Szczegóły tu: (url) (10.10.2012, 10:25)
- (23) Jesień to idealny czas na artystyczną zadumę. Warto obudzić w sobie dużą artystę. Inspirację można znaleźć w Pałacu. A także tu: (url) (9.10.2012, 10:38).

Zastosowanie zaimka w jego krótszej formie jest charakterystyczne dla języka Internetu²⁶. Podobnie jak stosowanie zaimków rzeczownych wskazujących:

- (24) Zabytkowe samochody urzekają bezpretensjonalnym wyglądem i powiewem klasyki. Wprawdzie ten oferowany na naszej aukcji zabytkiem nie jest, ale ze sztuką miał wiele wspólnego;) (8.10.2012, 10:08).
- (25) Zapraszamy w ten weekend do Pałacu. W sobotę czeka Was Biesiada Literacka, a w niedzielę spektakl o Ludwice Groppler. Wszystko w ramach Kieleckiego Festiwalu Nauki. (url) (28.09.2012, 15:52);

zaimków przymiotnych nieokreślonych, np.

- (26) Zastanówcie się: Czy jakaś tegoroczna wystawa zapadła Wam szczególnie w pamięć? (26.10.2012, 9:05).
- (27) [...] Najnowsze trendy we wzornictwie mogą wprawić w osłupienie nawet najbardziej otwarte osoby. Czy to jakaś nowa moda? (19.10.2012, 10:35).

Powyższe zabiegi stylistyczne, pomimo formalnego dookreślenia, zbliżają język komunikatów do polszczyzny mówionej, skracają dystans między nadawcą i odbiorcą, budują społeczność internetową. A użytkownicy Internetu mają swój socjolekt, którego wyróżnikiem jest m.in. powszechność stosowania zaimków.

Charakterystyczna dla języka komunikatów w mediach społecznościowych jest elipsa lub modyfikacja kategorii przypadku. Formy mianownikowe

²⁶ J. Grzenia, *Komunikacja językowa w Internecie*, Warszawa 2007; J. Wrycza-Bekier, *Web writing. Profesjonalne tworzenie tekstów dla Internetu*, wyd.2, Gliwice 2013; D. Zdunkiewicz-Jedynak, *Wykłady ze stylistyki*, Warszawa 2008.

wypierają formy innych przypadków. Zjawisko to, mimo stylistycznej wartości, związane jest z ideą hipertekstu i powiązań między poszczególnymi treściami. Dodatkowe (częste, lecz nie obligatoryjne) wyróżnienie graficzne w postaci podkreślenia oraz innego koloru fontu (czcionki w Internecie) nie pozostawia wątpliwości, że odbiorca ma do czynienia z hiperpołączeniem, a nie celowym zabiegiem stylistycznym lub niską kompetencją lingwistyczną nadawcy:

- (28) I mamy złotą, polską jesień – idealną porę do wspomniania wakacyjnych wojaży. Podzielicie się wrażeniami? Zdjęcie pochodzi z [fubiz.net](#). (3.10.2012, 10:01)
- (29) Zagadka na dziś: Jaką techniką zostały wykonane te kolorowe elementy? Zdjęcie pochodzi z [Artists inspire artists](#). (1.10.2012, 10:29).

W wyżej zaprezentowanych przykładach pominięty został dopełniacz rzeczownika „strona”.

Innym przykładem jest zastosowanie mianownikowej formy rzeczownika *funpage*:

- (30) Przypominamy, iż do 15 stycznia można oglądać wystawę „Czas”. Relacja z wernisażu będącego rodzajem happeningu na naszym [fanpage](#): (url) (29.10.2012, 11:14)

Mirosław Bańko zaleca regularną odmianę tego rzeczownika i jego zapis z apostrofem²⁷. Nadawca konsekwentnie używa formy mianownika, bez hiperpołączenia. Stanowi to swoisty wyróżnik stylu analizowanego profilu²⁸. Jego znaczenie może być interpretowane co najmniej dwojako. Jako maniera językowa nadawcy lub, z uwagi na fakt, iż wiele terminów i definicji wciąż się konstryuuje, brak skryalizowanej normy w tym zakresie, wyzyskiwanie formy zaczerpniętej z uzusu użytkowników²⁹. Neologizmy, które pojawiają się w opublikowanych postach, nie mają charakteru hipokorystycznego, ale mają często melioratywny.

- (31) [...] Relacja z wernisażu będącego rodzajem happeningu na naszym fanpage: (ulr) (29.10.2012, 11:14).

²⁷ <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/Odmieniamy-i-fanpage-i;15042.html> (dostęp: 08 października 2014).

²⁸ Jan Grzenia sugeruje rozłączną pisownię rzeczownika oznaczającego profil w mediach społecznościowych. Choć internetowe słowniki nie notują jeszcze tego wyrazu, podawane przez nie zapisy, np. *fan club*, *fan mail*, sugerowałyby pisownię rozłączną, <http://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/fanpage-czy-fan-page-Facebookowy-czy-facebokowy;12525.html> (dostęp: 08 października 2012).

²⁹ Obecnie powszechniejsza jest ta, zgodna z fleksyjnym charakterem języka polskiego.

- (32) Co myślicie o takich „designerskich szaleństwach”? [...] (19.10.2012, 10:35)
 (33) Podoba Wam się carving? (12.10.2012, 10:12)
 (34) [...] Kto lubi takie inicjatywy, klika „Lubię to”. (28.09.2012 10:15).

Neologizmy wyzyskują system gramatyczny języka angielskiego. Są kalkami angielskich słów, jak np. *lubię to* (ang. *like it*), onomatopejami, jak np. *klikać* (ang. *click*), wiernym zapożyczeniem, jak *carving* (ang. *carving*). Są powszechne w mediach społecznościowych i nie następują znaczeniowych problemów. Ich walor stylistyczny polega na tym, że mocniej osadzają teksty w internetowej mediosferze. Są także przejawem zjawiska wiążącego się z tendencjami ewolucyjnymi, takimi jak internacjonalizacja i terminologizacja. Obie wykorzystują (tj. zapożyczają i adaptują) leksemę oraz modele właściwe innym językom, albo określonym odmianom polszczyzny³⁰.

Posty opublikowane w portalu *nk.pl* łączą takie elementy, jak tekst (który prezentuje różne poziomy języka: fonologiczny, morfologiczny, składniowy oraz ponadskładniowy), dźwięk, obraz, sekwencje filmowe, są więc multimedialne³¹. Pojawia się więc pytanie, na ile analiza samego tekstu pozwala wydobyc zakodowane znaczenia³². Jest ono nierozstrzygalne, gdyż w mediach społecznościowych środek ciężkości przesunięty został z nadawcy na odbiorców. Zatem ilu odbiorców, tyle interpretacji. Teksty te, mimo pozorów linearności, są hipertekstualne, a zatem nie są całością informacyjną o charakterze znakowym, zorganizowanym w określony sposób, skończonym³³. Niemniej poddawanie ich analizie stylistycznej prowadzi do konstruktywnych wniosków, gdyż zarówno nadawca, jak i odbiorca posługują się „tradycyjnymi” metodami tworzenia tekstu. Wszelkie modyfikacje odbierane są przez użytkowników w odniesieniu do kodu, którym się posługują. Ponadto analiza językowo-stylistyczna tekstów dostarcza dowodów, iż neutralne elementy językowe mogą zmienić zabarwienie. Determinantą może być kontekst lub kanał komunikatu³⁴.

Analiza tekstów portalu wykazała, iż system morfologiczny języka muzealnych postów jest stosunkowo stały, nie podlega znacznym odstępstwom normatywnym, a jego stylistyczne wykorzystanie koncentruje się wokół możliwości, jakie daje polska gramatyka. Fleksja nie wykazuje w zasadzie specyficznych odmienności, choć widoczne jest uczestnictwo modyfikacji

³⁰ D. Buttler, H. Satkiewicz, za: *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Język polski*, red. S. Gajda, Opole 2001, s. 93-94.

³¹ A. Wilkoń, za: J. Kida, op. cit., s. 34.

³² M. Janusiewicz, *Literatura doby Internetu. Interaktywność i multimedialność tekstu*, Kraków 2013, s. 20.

³³ M. Janusiewicz, op. cit., s.33.

³⁴ J. Kida, op. cit., s. 33.

form deklinacyjnych³⁵. Nieliczne wyjątki stanowią dowód przemian zachowań językowych użytkowników.

Leksyka *nk.pl* wykorzystuje zapożyczenia, głównie w zakresie słownictwa terminologicznego (*funpage, mapping, 3d, curving* etc.). Pojawiają się derywaty od obcych podstaw tworzone za pomocą rodzimych prefiksów, co jest przejawem internacjonalizacji³⁶. Stosowane reguły stylistyczne wskazują na intencję nadawcy, by zindywidualizować i sfunkcjonalizować przekaz w celu pozyskania internauty³⁷. Zacięra się podział na język mówiony i język pisany, a tym samym cechy dystynktywne obu odmian stają się mniej wyraźne. Choć postawa nadawcy mówiącego i piszącego się nie zmieniła. Analiza postów wskazuje, iż mimo pozorów oralności i potoczności komunikacji, teksty nie są spontaniczne. Ich językowy kształt jest przemyślany, bo zamierzony. Istnieje związek komunikatu z praktyczną działalnością³⁸. Nie ma w muzealnych postach – charakterystycznych dla języka mówionego – nieścisłości, mniejszej dokładności, braku pełni wyrażania myśli. Mimo braku prozodemów, w postaci intonacji z melodią, akcentu, pauzy, teksty pełnią funkcję ekspresywno-impresywną³⁹. Wykorzystywane neologizmy są zakorzenione w języku użytkowników Internetu. Ich użycie determinowane jest względami pragmatycznymi. Oznaczają pojęcia lub klasy pojęć, które definiują zjawiska internetowe, a ściślej, w kontekście analizowanych tekstów, społecznościowe. Wiele z nich wypełnia lukę w systemie językowym i nazywa nowe kategorie zjawisk i rzeczy, wiele duplikuje znaczenia (np. *profil – funpage, lakujcie* w znaczeniu ‘polubcie’, *3d* w znaczeniu ‘obrazu trójwymiarowego’ etc.), choć pomimo tego jest wyrazem tendencji do ekonomiczności języka, bo wprowadza krótsze formy.

Publikowane posty, z uwagi na ich kształt językowy, traktować można jako komplementarne z pozostałymi zasobami internetowymi, a w szczególności ze stroną internetową instytucji.

³⁵ Z. Klemensiewicz, *O różnych odmianach współczesnej polszczyzny*, [w] tenże, *Składnia, stylistyka, pedagogika językowa*, red. A. Kałkowska, Warszawa 1982, s. 354-431.

³⁶ K. Waszakowa, za: *Przewodnik po stylistyce polskiej. Style współczesnej polszczyzny*, red. E. Malinowska, J. Nocoń, U. Żydek-Bednarczuk, Kraków 2013, s. 355.

³⁷ Ibidem, s. 361.

³⁸ K. Budzyk, *Stylistyka, poetyka, teoria literatury*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1966, s. 62.

³⁹ Z. Klemensiewicz, op. cit., s. 375.